

Sámal Petur í Grund, fyrrverandi landsstýrismaður: Tað almenna má uppi aftur

Tað var eitt mistak at avtaka skotlandssiglingina hjá Smyrli

– Eg siggi nú, at tað var eitt mistak at avtaka uttanlandssiglingina hjá Smyrli, tí tað privata hevur ikki livað upp til tað, sum lovað varð og sum vit vøntaðu

ÁKI BERTHOLDSEN

– Vit skuldu ikki havt stæðgað uttanlandssiglingina hjá Smyrli. Eg siggi nú at tað var eitt mistak.

Sámal Petur í Grund, fyrrverandi landsstýrismaður í samferðslumaður tekur nú í egnan barm og viðgongur, at tað var eitt mistak at stæðga skotlandssiglingina hjá Smyrli.

– Vit mugu tíverri ásjóna, at tað privata vinnulívið ikki hevur megnað at halda tað lyftið, sum tað lovaði okkum, og tað hevur ikki livað upp til tað, vit vøntaðu, sigur Sámal Petur í Grund.

Tað er bara blivið verri

Sámal Petur í Grund hevur fingið manga ábreiðslu eftir at hann gjørdi av at niðurleggja skotlandssiglingina hjá Smyrli.

Eitt er, at tað var eitt bakkast fyrri ferðafólkaflutningin ímillum Føroyar og nærmasta grannaland okkara.

Men eitt annað er, at Smyrli var blivið álitið hjá teimum, sum flyta fisk av landinum, serliga feskan fisk.

Ikki minst var Smyrli álitið hjá suðuroyingum, tí í Suðuroy er mesti denturin í fiskivinnuni lagdur á flakavirki og teir hava brúkt nógv ár upp á at byggja upp eina flakavinnu í Suðuroynni, báði á sjógv og landi.

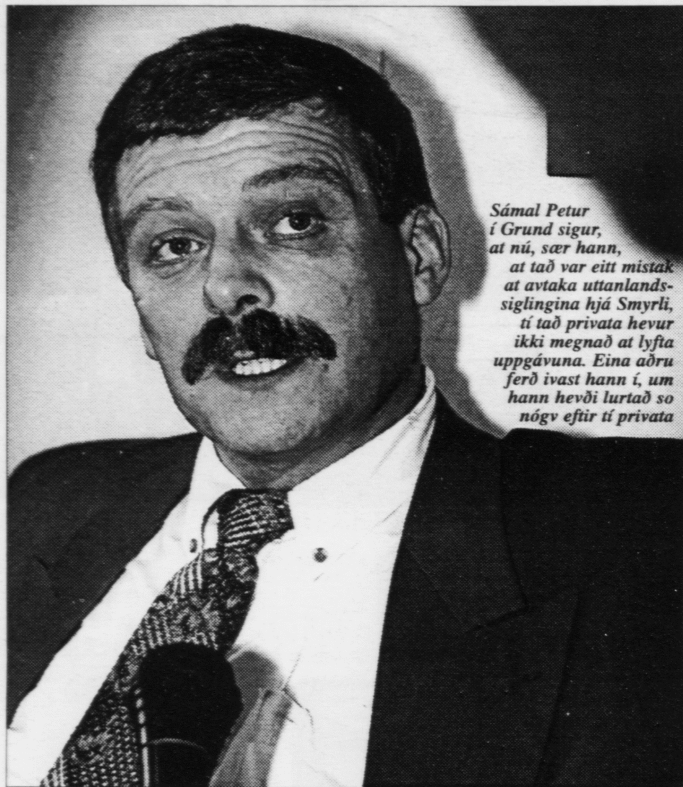
Úrslitið hevur, at nógv tann mesti parturin av fiskum fløkum, sum føroyingar útflyta, verður skorin í Suðuroynni.

Og rutan hjá Smyrli lá serstakliga væl fyrri, tí síðsti stæðgur á leiðini til Skotland, hagar hann kom seinnapart fríggjadag.

– Tað vil siga, at tað kundi arbeiddast á flakavirkjunum líka til á miðdegi fríggjadag, og fiskurin var kortini frammi á marknaðinum til tíðina mánamorgun.

Síðani Smyrli gavst eru teir, sum útflyta fisk samdir um, at flutningsmøguleikarnir eru bara blivnir verri.

Og eftir seinstu broytingina, sum varð gjørd í farnu

Sámal Petur í Grund sigur, at nú, sær hann, at tað var eitt mistak at avtaka uttanlandssiglingina hjá Smyrli, tí tað privata hevur ikki megnað at lyfta uppgávuna. Eina aðru ferð ívast hann í, um hann hevði lurtað so nógv eftir tí privata

viku ber av.

Tí nú má arbeiddast á flakavirkjunum í Suðuroy halda uppá longu hósadag seinnapart.

Sostatt hava virkini í Suðuroy mist næstan eitt samdur í framleiðslu, umframt at tey hava fingið eykaútreisður uppá 41 oyru fyrri kilo, sum tað kostar at flyta fiskin til Havnar.

Tað var skeivt

Vit hava spurt fyrrverandi landsstýrismannin um hann framvegis heldur, at tað var rætt at uttanlandssiglingin hjá Smyrli varð avtikin.

Tað heldur hann ikki. – Eg siggi nú, at tað var skeivt, tí síðani Smyrli helt uppá at sigla til Skotland, hevur flutningurin ímillum Føroyar og umheimin ikki verið nógv tryggur hjá vinnulivinum.

– Tað var tað privata vinnulívið, sum vildi hava, at almenna uttanlandssiglingin stæðgaði, tí hildið var, at farmaflutningur var eitt privat-vinnulívið og at tað var skeivt at tað almenna kappabíst ímóti tí privata og hesum tóku ávísir partar í samgonguni, undir við.

Livdu ikki upp til krøvini

Sámal Petur í Grund sigur, at tíverri vísti tað seg, at tað privata megnaði ikki hesa

uppgávuna.

– Hesi árin, sum eru gingin, síðani skotlandssiglingin hjá Smyrli varð stæðgað, hava víst, at tað privata kláraði ikki at halda lyftini til flutning, sum tað gav landsstýrinum, tá ið Smyrli-arut held uppá.

Fyrrverandi landsstýrismannurin sigur, at tað privata vinnulívið kláraði ikki at liva upp til tað, sum krevst av nútíðar flutningi og at tað

skerst ikki burtur, at flutningsmøguleikarnir eru ikki nógv góðir.

Løgtingið vildi ikki

Men eftir hvat skilt á fyrrverandi samferðsluráðharranum, heldur hann, at løgtingið í roynd og veru kann takka sær sjálvum fyrri, at stæðgan er blivin, sum hon er.

– Tá ið vit seldu Teistan var ætlanin at seta sløpene-

ingin í eitt partafelag, sum skuldi útvega skip at røkja flutningin ímillum Føroyar og umheimin við serligum atlit til fiskaflutning. Hetta var eisini samtykt í landsstýrinum.

– Ætlanin var at stovna eitt partafelag við almennum og privatum partapeningi uppá millum 25 og 40 milliónir at standa fyrri uppgávuni, sum Smyrli tá hevði røkt í nókur ár.

– Almenni parturin skuldi vera tær 13 milliónirnar, vit fingur fyrri Teistan.

– Sámal Petur í Grund sigur, at fleiri privatfólk og vinnuvirki, vóru áhugað at seta pengar í eitt slíkt felag og tað hevði ikki stæðið á at fingið 25 milliónir í partapeningi.

M.a. vóru sterk flutningsfeløg sum Blue Water og Scanline áhugað at koma uppá.

– Men tíverri tók meirilutin í løgtinginum ikki undir við hesi ætlan.

– Løgtingið vildi ikki jættað peningin til partafelagið fyrrren ein liðug ætlan var at taka stöðu til. Tí datt málið niðurfyrri.

– Og tá ið føroysk flutningsfeløg søgdu seg vera før fyrri at átaka sær uppgávuna, við stuðli í ørtum av samgonguni, endaði málið, sum tað gjørdi.

– Men vit høvdu fleiri fundir við privat flutningsfeløg og útflytarar og tað bleiv eisini lagt trýst á flutningsfelagið at leggja flutningin soleiðis til rættis, at hann var nøktandi hjá útflytarunum.

– Tað bleiv flutningurin eisini.

– Men síðani er øll siglingin fullkomiliga broytt og í dag er sambandið útflytarar als ikki nøktandi.

– Sámal Petur í Grund sig-

ur, at tá ið almenna skotlandssiglingin varð avtikin lurtaði hann nógv eftir sjónarmiðjunum hjá privatu flutningsfeløgnum.

– Tað ivist eg í, um eg hevði gjørt aftur.

– Tað havi eg í hvussu so er lært, leggur hann afturat.

Tað almenna má uppi

Tann fyrrverandi landsstýrismannurin heldur nú, at sum stæðgan er blivin, eigur tað almenna at koma uppi aftur siglingina ímillum Føroyar og umheimin.

– Eg haldi, at tað almenna eigur at taka um endan aftur fyrri at tryggja tann flutningin, sum fiskivinnan krevur fyrri at kunna virka.

– Hineingin haldi eg ikki, at tað almenna skal hava flutning, bara fyrri at hava flutning.

– Men eg haldi, at landsstýrismannurin í vinnulívið eigur at málið upp.

Hann eigur at taka upp samband við útflytarar, og saman við teimum finna útav, hvat tann besta sambandið er fyrri útflytingsvinnuna.

– Útfrá tí eigur hann at meta um, antin tað almenna skal upp í aftur.

– Men eg haldi, at tá ið tað privata ikki megnað uppgávuna, eigur tað almenna at koma uppi, tí tað kann ikki bera til, at útflytingsvinnan kann ikki lida undir at flutningsmøguleikarnir ikki eru nógv góðir.

– Landið hevur t.d. móguleikar at stuðla einum sambandi útflytarar eftiríðandi at hava ávirkan á, hvussu siglt verður.

Hann sigur, at tað er trupult at byggja upp ein marknað, tá ið flutningurin ikki er í púra tryggum karmum.

– Tí er tryggur flutningur avgerandi, sigur Sámal Petur í Grund.

Eru suðuroyingar ónøgdir ber til at broyta siglingina

ÁKI BERTHOLDSEN

– Siglingin hjá Smyrli hóskvöld varð broytt í samráð við vinnulívið.

– Men er tað neyðugt at broyta hana einaferð aftur, eru vit sinnað at tosa um tað.

Reidar Nónfjall, stjóri á Strandferðsluni vísir ikki aftur at ganga vinnulivinum í Suðuroynni á móti.

Nú er einasti mál at fáa feskan fisk av landinum at senda hann norður við Smyrli kl. 19 hóskvöld, so hann kann fara við

Norrønu av landinum fríggjamorgun.

Tað ger at suðuroyingar mugu gevast at arbeida seinnapartin hósadag. Teir halda, at tað hevði hjálpt munandi, um fráferðin var kl. 21 ella kl. 22, tí so kundi tey arbeitt munandi longri á virkjunum.

Reidar Nónfjall sigur, at fráferðin kl. 19 hóskvöld varð ásett í samráð við Ráfiskakeyparafelagið, tí felagið helt, at tað kundi góðtakast.

– Men er vinnulívið ikki nøgt, kann ferðætlanin

sjálvandi endurskoðast.

– Kanska er ein nýggj stæða íkomin hjá vinnulivinum, sum ger tað rimiligt at endurskoða hana. Tí eftir at avgerð varð tikið um, at fráferðin hjá Smyrli skuldi vera kl. 19 hóskvöld, hevur Skipafelagið eisini gjørt av at broyta sína ferðætlan, so suðuroyingar fáa heldur ikki fáa brúkt tað.

Men skal ferðætlanin aftur broytt, skal tað gerast eina ferð með alla, tí hon kann ikki verða broytt í tíð og úrtíð.

Hann heldur tí, at tað

kundi verið eitt hugskot at partarnir tosaðu saman um ynski, krøv og móguleikar og so varð kannað eftir, hvat ber til at gera.

Men hann vísir tó á, at skal fráferðin av Drelnesi hóskvöld til Havnar útsetast til kl. 21–22, verður ongin ferðafólkaflutningur suðuraftur, tí vit kunnu ikki vanta, at fólk fara at ferðast um náttina.

– Og so verður tað eisini ein figgjargilgur spurningur.

Men hann leggur afturat, at tað er ein spurningur, hvussu seint Smyrli kann fara av Drelnesi, tí Smyrli Line legur stóran dent á at kunna framskunda fráferðina til Danmark til seint hóskvöld, tá ið veðrið er ringt, fyrri at hava vissu fyrri at vera frammi til tíðina.